

TALIJANSKA KNJIŽEVNOST I JEZIK
U JUGOSLAVIJI OD 1946. DO 1955.

(Prijevodi, rasprave, udžbenici, članci)

Naši prijevodi iz talijanske književnosti i talijanski prijevodi naših književnih djela najbolje ukazuju na neposredne dodire između dviju literatura. Dok Talijani imaju poneke nepotpune preglede svojih prijevoda naših djela,¹ mi još nemamo popisa svojih prijevoda.

U razdoblju od 1946. do 1955. u nas je prevedeno preko 70 talijanskih književnih djela. To su pisci iz gotovo svih perioda, od najstarijih do suvremenih. Tome treba dodati pedesetak novela, prozних odlomaka i pjesama objavljenih u časopisima i listovima, četrdesetak članaka u vezi s talijanskom književnošću i nekoliko pogovora o pojedinim piscima u knjigama.

Kako se u prevodilačkoj djelatnosti jednog doba odražuje njegov ukus, zanimljivo je vidjeti koji se talijanski pisci pojavljuju u nas u spomenutom razdoblju. Karakteristična težnja naše poslijeratne književnosti da se što više približi životu i stvarnosti i njezino usmjerenje prema realizmu često su odlučivali u izboru djela koja su se prevodila. To u neku ruku vrijedi i za djela starijih, dosad u nas neprevedenih pisaca, kao što su Michelangelo, Campanella, Cellini, Giovagnoli, Marco Polo, Leonardo i drugi.

Niz talijanskih klasika objavljen je u novim prijevodima ili u novom izboru. Na prvom mjestu treba istaći Kombolov prijevod Danteova² *Pakla* i *Čistilišta* kao jedan od naših najboljih prijevoda. Ako se uoči

¹ Npr. A. Cronia, *Per la storia della slavistica in Italia. Appunti storico-bibliografici*, Zara, 1933; A. Cronia, *Riflessi italiani nella letteratura serbocroata, Europa Orientale*, IV/1924, 114–295; E. Damiani, *Contributo a una bibliografia di scritti italiani o in italiano su argomenti di cultura croata u knjizi Italia e Croazia*, Roma, 1942, 611–648; U. Urbani, *Jugoslavanska dela v italijanskih prevodih*, Naša sodobnost, 5, Ljubljana, 1954, 453–467.

² Za prethodne prijevode v. M. Deanović, *Dante e i Croati* u časopisu *Il Ponte*, XI, br. 8–9, Firenze 1955, str. 1424–30. i u *Enciklopediji Jugoslavije*, II, Zagreb 1956, str. 666.

koliko teškoća prevodiocu zađaje metar i srok, pa vjerno prenošenje Danteova izraza, onda su opravdani sudovi o tom prijevodu, jer Kombol nije iznevjerio poeziju velikog Dantea, a pošlo mu je za rukom da sačuva i metričku formu originala (rimovane jedanaesterce u terci-nama).

Francesco Petrarca, drugi veliki trećentist, bio je otprije u nas poznat po pojedinim pjesmama u *Obzoru*, *Vijencu*, *Hrvatskoj kruni*, *Javoru*, *Danici ilirskoj* i *Prosvjeti*.³ Delorkov dobar prijevod i izbor *Iz Kanconijera* ispunio je prazninu koja se odavna osjećala, a i Slovencima je Alojz Gradnik dao uspio izbor i prijevod soneta i kancona.

I Boccaccio je zastupljen s dvije knjige izbora iz *Decamerona*, koji se u nas počinje prevoditi od druge polovice prošloga stoljeća.⁴

Posebna je pažnja obraćena djelima talijanskog Rinascimento. Ističe se Anđelinovićev prijevod *Bijesnog Orlanda*, koji bezbrojnim ritmičkim varijacijama elegantnog Ariostova jedanaesterca traži od prevodioca puno vještine. Anđelinović je prebrodio mnoge teškoće i negov je pjesnički prijevod mnogo vjerniji od Stojanovićeve prepjeva (1898).

Machiavelli je aktualnošću svoje tematike poslije rata izazvao razumljiv interes. To pokazuje i uspjeh *Mandragole* u zagrebačkom Kazalištu u prijevodu Iva Frangeša, kojemu dugujemo i dosad naš treći i najbolji prijevod *Vladara*.

Iz doba romantizma prevode se Leopardi i Manzoni koji su i od prije dobro poznati našim čitaocima.⁵ Pjesnik Frano Alfirević prevodi Leopardija bolje i vjernije od S. Miličića (*Pesme i proza*, 1937). Tu su i neka djela već otprije nam poznatog Edmonda De Amicisa koji se u Jugoslaviji prevodio više nego i jedan drugi talijanski pisac. Pored dvanaestak knjiga popularnog *Srca* objavljeno je više njegovih radova u *Vijencu*, *Narodnim novinama*, *Prosvjeti*, *Brankovu kolu*, *Obzoru* i u drugim. Uspjeh poslijeratnih prijevoda *Srca* plod je njegova humanog, socijalnog i patriotskog stava.

Od novijih talijanskih pisaca s kojima se u ovom razdoblju srećemo na našem jeziku najvažniji su Verga i Pirandello, koji su se također u nas i prije prevodili.⁶

Suvremena talijanska književnost prilično je dobro zastupljena pripovjedačima, a veoma slabo pjesnicima. Današnji talijanski pisci počinju se sve više prevoditi od 1950, a i tu je karakterističan kriterij u izboru, jer se uglavnom radi samo o onim piscima koji s naprednim stavom i realističkom metodom pristupaju problemima današnjega ta-

³ Usp. A. Cronia, *La fortuna del Petrarca fra gli Slavi meridionali*, Arezzo 1933.

⁴ Usp. F. Čale, *Studia Romanica* I, br. 2, Zagreb 1956, str. 61-67. i *Lettere Italiane*, I, Padova 1957, str. 81-86.

⁵ O Leopardiju v. G. Maver, *Leopardi presso i Croati e i Serbi*, Roma 1929, a o Manzoni v. M. Deanović, *Prilog srpskohrvatskoj bibliografiji Aleksandra Manzoni*, *Strani pregled* VI, Beograd 1935, 1-4, str. 97-100.

⁶ O Vergi u Jugoslaviji v. I. Frangeš, *Studia Romanica* I, br. 2, Zagreb 1956, str. 45-51.

lijanskog života. Pisci kao što su npr. Carlo Levi, Vasco Pratolini, Domenico Rea privukli su na se pažnju kao predstavnici neorealističke proze. Elija Vittorinija prevode kasnije, mada je po vrijednosti i aktualnosti zaslužio da bude među prvima. Čudnovato je da je taj pisac, kojega su osobito cijenili naši mladi pripovjedači, ostao prilično nezapažen i nakon prijevoda *Razgovora na Siciliji* i da je tek poslije izdanja knjige *Ljudi i neljudi* bio ocijenjen kako zaslužuje. S velikim zanimanjem prihvaćeno je više djela Ignazija Silonea čiju smo zanimljivu prozu upoznali već prije rata kao umjetnički dokumenat o talijanskoj stvarnosti u vrijeme fašizma.

Taj niz prijevoda zaključuje 1955. Frangešov prijevod odlične *Povijesti talijanske književnosti* Francesca De Sanctisa, za kojega je prije znao uglavnom krug stručnjaka, pa nije jače utjecao na razvoj naše književne kritike, izuzevši možda jedino neke njegove tragove u kritici Čedomila i Cara.

U ovom pregledu obuhvaćene su i neke rasprave, udžbenici i članci u vezi s predmetom.

Pri izradi ove bibliografije koristio sam se i *Bibliografijom Jugoslavije (Knjige, brošure i muzikalije, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954; Članci i književni prilozi u časopisima, 1950. i 1951); Bibliografijom knjiga tiskanih u Narodnoj Republici Hrvatskoj 1-5, 1945-46, 1947, 1948, 1949, 1950; Bibliografijom rasprava, članaka i književnih radova u časopisima Narodne Republike Hrvatske, 1945-46, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952; Bibliografijom Srbije, 1947, 1948; Slovenskom bibliografijom, 1-7, 1945-46, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953.* i neobjavljenom bibliografskom građom koja se više godina skuplja u Seminaru za talijanski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Od velike koristi bili su mi savjeti i podaci koje mi je dao prof. dr M. Deanović i podaci asistenta M. Zorića.

1946.

Giovanni Boccaccio, *Iz Dekameron (Il Decameron)*, prev. Borivoj Maksimović, predgovor B. P., Novi Sad, str. 88, ćir.

Viktor Car Emin, *Danuncijada*, Zagreb, str. 596.

Dante Alighieri, *Pakao*, XIX pjevanje, prev. Mihovil Kombol, Zagreb, *Republika*, 9/10, str. 808-810.

1947.

Marco Polo, *Milion (Il Milione)*, prev. Borivoj Maksimović, predgovor Branko Bucov, Novi Sad, str. 176, ćir.

Giovanni Verga, *Meštar don Gesualdo (Mastro don Gesualdo)*, prev. Ivo Frangeš, pogovor Ivo Hergešić, Zagreb, str. 349.

Čiro Čičin Šain, *Goldoni kod nas, Kazalište*, 9, Zagreb, str. 4-6.

M. Orlova, *Tizian*, prev. s ruskog Emilija Cerović, Beograd-Zagreb, str. 29.

1948.

- Giovanni Boccaccio, *Novele*, izbor (*Il Decameron*), prev. Iva Adun, pogovor Ervin Šinko, Zagreb, str. 186, sa slikama .
- Dante Alighieri, *Pakao (Inferno)*, prev. Mihovil Kombol, Zagreb, str. 290, s Botticellijevim ilustracijama.
- Mirko Deanović, *Talijansko-hrvatski rječnik*, II izd., Zagreb.
- Josip Jernej, *Fonetica dell'italiano moderno* (litografirano), Zagreb, str. 61.
- Giovanni Verga, *Novele*, prev. Ivo Frangeš, Zagreb, str. 352.
- Italo Calvino, *Sučev san (Rinascita)*, prev. ?, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 173, str. 10–11.
- Domenico Rea, *Gospodica*, prev. J. S., Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 127, str. 9.
- Giovanni Verga, *Seoska čast (Cavalleria rusticana)*, prev. ?, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 165, str. 16.
- Ivo Frangeš, »*Porodica Malavoglia*«, Zagreb, *Izvor*, 3, str. 184–189.
- Ivo Frangeš, *Giovanni Verga*, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 3, str. 516–530 .

1949.

- Niccolò Machiavelli, *Mandragola*, prev. i predgovor Ivo Frangeš, Zagreb, str. 119 i tabla s portretom.
- Raffaello Giovagnoli, *Spartak*, prev. s ruskog Živko Kostić, Beograd, str. 640, ćir.
- Giovanni Verga, *Pastir Jeli. Kmečka čast (Jeli il pastore. Cavalleria rusticana)*, prev. Niko Kuret, pogovor B o, Ljubljana, str. 64.
- Giovanni Verga, *Porodica Malavoglia (I Malavoglia)*, prev. Henrik Barić, pogovor I(vo) F(rangeš), Zagreb, str. 249, ćir.
- Josip Jernej, *Talijanska gramatika*, I dio, Zagreb, str. 375.
- Ivo Hergešić, *Uz Kombolov prijevod Danteova »Pakla«*, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 1, str. 135–147.
- Ervin Šinko, *Giovanni Boccaccio*, u knjizi *Književne studije*, Zagreb, str. 121–145.
- Ivo Frangeš, *O Machiavellijevoj »Mandragoli«*, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 1, str. 147–155.
- Ivo Frangeš, »*Porodica Malavoglia*«, Zagreb, *Izvor*, 3, str. 184–189.

1950.

- Michelangelo Bonarroti, *Soneti*, izbor (*Le rime*), prev. Olinko Delörko, Zagreb, str. 110.
- Giovanni Germanetto, *Uspomene jednog brijčača (Memorie di un barbiere)*, prev. Jakša Bužančić, Zagreb, str. 273.
- Raffaello Giovagnoli, *Spartak (Spartaco)*, prev. Dinko Foretić i Ladislav Grakalić, Zagreb, str. 608.
- Carlo Goldoni, *Dvije komedije (Mirandolina. Il bugiardo)*, prev. Drago Ivanišević i Ive Jelenović, pogovor Ive Jelenović, Zagreb, str. 201, 1 tabla s portretom.
- Carlo Goldoni, *Kavana (La bottega del caffè)*, prev. Jerka Belan, Zagreb, str. 134.
- Carlo Goldoni, *Lažnivec (Il bugiardo)*, prev. Janko Mader, pogovor B. Fatur, Ljubljana, str. 133, 1 tabla.
- Giovanni Verga, *Pastir Jeli*, izbor novela, prev. A. Herenda i I. Frangeš, priredio J. Vagenhalsa, Beograd, str. 84, ćir.

Dante Alighieri, *Iz Danteova »Čistilišta«: Šesto pjevanje*, prev. Mihovil Kombol, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 1, str. 55–59, 177–179.

Dante Alighieri, *U spomen Dantea: V pjevanje iz »Pakla«*, prev. Mihovil Kombol, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 264, str. 12–13.

Dante Alighieri, *Čistilište, Prvo pjevanje*, prev. Mihovil Kombol, Zagreb, *Republika*, 2/3, str. 82–85, 176.

Michelangelo Bonarroti, *Šest soneta*, prev. Olinko Delorko, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 3, str. 454–456, 572.

Michelangelo Bonarroti, *Četiri soneta*, prev. Olinko Delorko, Zagreb, *Republika*, 8/9, str. 526–562.

Guido Cavalcanti, *Balateta (Ballatetta)*, prev. Vladan Desnica, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 4, str. 652–653, 768–771.

Benvenuto Cellini, *Sonet pred životopisom*, prev. Tin Ujević, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 4, str. 653.

Francesco Jovine, *Imperija u provinciji*, prev. ?, Beograd, *Književne novine*, III, str. 19.

Giacomo Leopardi, *Pjesme*, prev. Frano Alfirević i Mario Kinel, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 4, str. 654–660.

Giacomo Leopardi, *Samom sebi (A se stesso)*, prev. Dobriša Cesarić, Zagreb, *Republika*, 8/9, str. 526–562.

Carlo Levi, *Krist se zaustavio u Eboliju (Cristo si è fermato a Eboli)*, odlomak, prev. Mario Kinel, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 253, str. 12–14.

Libero de Libero, *Oznanjenje*, prev. Ciril Zlobec, Ljubljana, *Mladinska revija*, 9/10, str. 564–565.

Eros Sequi, *Pet pjesama*, prev. Jure Kaštelan, Zagreb, *Republika*, 6, str. 350–352.

Sonja Popović-Zadrović, *Campanellina utopija »Grad Sunca«*, Zagreb, *Izvor*, 5, str. 379–384.

Ivo Frangeš, *Jedno novo mišljenje o Carduccijevoj poeziji*, Zagreb, *Republika*, 4, str. 249–251.

Ivo Frangeš, *Dvije zbirke pjesama Salvatora Quasimoda*, Zagreb, *Republika*, 3, str. 158–163.

Ivo Frangeš, *Lirska proza Elija Vittorinija*, Zagreb, *Republika*, 10, str. 705–712.

Rafael Alberti, *Nokturno*, prev. R. Nikolić, Beograd, *Književne novine* 18. IV 1950.

Giovanni Verga, *Cavalleria rusticana*, prev. ?, Ljubljana, *Kmečka žena*, 8–9, str. 153–154.

Pietro Guerrini, *Visoka peč*, prev. D. R., Zagreb, *Kulturni radnik*, 10, str. 452–468.

Francesco Petrarca, *O ptičok ki letiš pevaje*, prev. Ciril Zlobec, Ljubljana, *Študentski list*, 2. XII 1950.

Ivo Hergešić, *Niccolò Machiavelli i talijanska komedija XVI stoljeća*, Zagreb, *Vjesnik*, 10. XII 1950.

Ive Mihovilović, *Scipio Slataper i Trst. Tragično u životu jednoga pjesnika i jednoga grada*, Zagreb, *Republika*, 8–9, str. 563–578.

O. Novaković, *Nikolo Makijaveli – Mandragola*, Novi Sad, *Letopis Matice srpske*, CXXVI, CCCLXVI, 3, str. 258–259.

Petar Skok, *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima I i II*, Zagreb, str. 231 i 18 tabla; str. 67 i karte.

Milivoj A. Pctković, *Dubrovačke maskerate*, Beograd, str. 178, I poglavlje: »Poezija toskanskih karnevala«.

M. Deanović, J. Jernej, I. Frangeš, *Poeti del Novecento* (litografirano), Zagreb, str. 104.

- Edmondo De Amicis, *Stariot učitelj*, prev. Kiro Kamilov, Skopje, str. 18.
- Giovanni Boccaccio, *Život Danteov (La Vita di Dante)*, prev. i pogovor Tatjana Frković, Zagreb, str. 82.
- Benvenuto Cellini, *Moj život (Vita)*, prev. Tin Ujević, pogovor A(nte) V(elzek), Zagreb, str. 378, 1 tabla s portretom.
- Carlo Lorenzini, *Ostržek (Le avventure di Pinocchio)*, prev. Albert Širok i Anton Bajec, predgovor Dario de Tuoni, Ljubljana, str. 222, sa slikama.
- Carlo Goldoni, *Pahljača (Il ventaglio)*, prev. Vladimir Koch, bilješke Frana Žižeku, Ljubljana, str. 81, 1 tabla.
- Carlo Goldoni, *Mirandolina (La locandiera)*, prev. Bogoljub Rucović, Beograd, str. 110, ćir.
- Antonio Gramsci, *Pisma iz zatvora (Lettere dal carcere)*, prev. Stanko Škunca, pogovor Eros Sequi, Zagreb, str. 323.
- Giacomo Leopardi, *Izabrane pjesme*, prev. i pogovor Frano Alfirević, Zagreb, str. 107, s crtežima Fedora Vaića.
- Carlo Levi, *Krist se zaustavio u Eboliju (Cristo si è fermato a Eboli)*, prev. i pogovor Branimir Gabričević, Zagreb, str. 291.
- Carlo Levi, *Kristus se je ustavil v Eboliju (Cristo si è fermato a Eboli)*, prev. S(tanko) Š(kerlj), Ljubljana, str. 305.
- Alessandro Manzoni, *Zaručnici (I promessi sposi)*, prev. Jovan Đaja, pogovor Ivo Frangeš, Zagreb, str. 651, 1 tabla s portretom.
- Francesco Petrarca, *Iz Kanconijera (Il Canzoniere)*, prev. i pogovor Olinko Delorko, Zagreb, str. 107.
- Osvaldo Ramous, *Posebno izdanje (Edizione straordinaria)*, prev. Nevenka Malić, Zagreb, str. 104.
- Domenico Rea, *Isuse, prosvijetli (Gesù, fate luce)*, prev. i pogovor Ivo Frangeš, Zagreb, str. 172.
- Giovanni Verga, *Malavoglijevi (I Malavoglia)*, prev. Niko Kuret, Ljubljana, str. 217.
- Giovanni Verga, *Velečasni, novele, (Il reverendo. Vagabondaggio. Conforti)*, prev. Vera Bakotić-Mijušković, Beograd, str. 50, ćir.
- Elio Vittorini, *Razgovor na Siciliji (Conversazione in Sicilia), Ime i suze (Nome e lacrime)*, prev. Matija Radičević, Beograd, str. 147, ćir.
- Michelangelo Bonarroti, *Sonet*, prev. O(linko) D(elorko), Zagreb, *Žena danas*, 37, str. 10.
- Luigi Fiorentino, *Ljudi prohode*, prev. Ante Cettineo, Beograd, *Književnost*, 11/12, str. 464-469.
- Ugo Foscolo, *Grobovi I, II (I Sepolcri I, II)*, prev. Ciril Zlobec, Ljubljana, *Beseda*, 3, str. 110-113; 4, str. 163-166.
- Francesco Jovine, *Smrt Luke Marana (Morte di Luca Marano)*, prev. Zmaj Defilipis, Beograd, *Nin*, 1, 41.
- Carlo Levi, *Rimska srećanja (iz Orologio)*, prev. M. K., Ljubljana, *Slovenski poročivalec*, XII, 77-79.
- Francesco Petrarca, *Tri soneta*, prev. Momčilo Marić, Beograd, *Naša reč*, 2, str. 56-57.
- Salvatore Quasimodo, *Iz poezije*, pet pjesama, prev. Nikola Miličević, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 324, str. 16.
- Giacomo Leopardi, *Posljednja Safina pjesma (Ultimo Canto di Saffo)*, prev. Frano Alfirević, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 3-4, str. 287-289.
- Giosuè Carducci, *Na brdu Mariju, (Sul Monte Mario)* prev. Vladan Desnica, ibidem, str. 289-290.

- Giosuè Carducci, *Himna sataņu (Inno a Satana)*, prev. Ciril Zlobec, Ljubljana, *Mladinska revija*, 3, str. 121-123.
- Giacomo Leopardi, *Silviji (A Silvia)*, prev. Ciril Zlobec, ibidem, str. 123-124.
- Curzio Malaparte, *Jezoviti dokumenat (iz Caputt)*, prev. ?, Zagreb, *Horizont*, 1, str. 10.
- Francesco Petrarca, *Tri soneta (Proleće, O, ljubavi moja ... , Od svih gospa mladih ...)*, prev. Božidar Kovačević, Beograd, *NIN*, 4. III 1951.
- Diego Valeri, *December (Dicembre)*, prev. Ciril Zlobec, Ljubljana, *Mladinska revija*, 9-10, str. 565-566.
- Gustav Krklec, *Michelangelovi soneti*, Beograd, *Književne novine*, 6. III 1951.
- Stevan Josifović, *Mikelandelova lirika*, Novi Sad, *Letopis Matice srpske*, CXXVII, CCCLXVII, 6, str. 523-531.
- France Dobrovoljc, *Giovanni Verga-Malavoglievi*, Ljubljana, *Slovenski poročivalec*, 19. VIII 1951.
- Božidar Borko, *Dario de Tuoni*, Ljubljana, *Slovenski poročivalec*, 8. XI 1951.
- Domenico Rea, *Napuljske skice*, prev. Ivo Frangeš, Zagreb, *Studentski list*, 26. X.
- Francesco De Sanctis, *Komedija (iz Storia della letteratura italiana)*, prev. Roksa Njeguš, Beograd, *Mladost*, 2, str. 155-167.
- Eros Sequi, *Dve pesme*, prev. R(oksanda) Nj(eguš), Beograd, *Književne novine*, IV, 6.
- Ignazio Silone, *Sestanek (iz Pane e vino)*, prev. ?, Ljubljana, *Ljubljanski dnevnik*, 13. X.
- Ignazio Silone, *Susret s prijateljem (iz Pane e vino)*, prev. ?, Beograd, *20 oktobar*, VIII, 590.
- Ignazio Silone, *Po putevima i iza lugova (iz Pane e vino)*, *Njiva*, 11/12, str. 18-19.
- Giovani Verga, *Vučica (La Lupa)*, Beograd, *Duga*, 311, str. 18.
- Elio Vittorini, *Zidovi u kandžama zveri*, prev. Eli Finci, bilješka Duili Morosini, Beograd, *Književnost*, 9/10, str. 320-326.
- Ivo Frangeš, *Jedan talijanski humorist (Vitalino Brancati)*, Zagreb, *Republika*, 4/5, str. 428-430.
- Mirko Deanović, *Cesare Cantù u odnosu prema Hrvatima*, Zagreb, *Rad JAZU*, 285, str. 15-52.
- M. D., *Podoba velikoga človeka (Antonio Gramsci)*, Ljubljana, *Ljudska pravica*, 15. IX.
- Roksanda Njeguš, *Svjetlost i krv na njivama Južne Italije (o knjizi Krist se zaustavio u Eboliju Carla Levija)*, Beograd, *Književne novine*, III, 15.
- Ivo Frangeš, *Istina o talijanskom jugu - Carlo Levi*, Beograd, *Književne novine*, IV, 31.
- Stjepan Crvelin, *Carlo Levi, Krist se zaustavio u Eboliju*, Zagreb, *Republika* 7/9, str. 652-655.
- Bojan Štih, *Humanizam i demokratizam Carla Levija*, Ljubljana, *Ljudska pravica*, 8. XII.
- Božidar Borko, *O knjizi Malaparte »Koža«*, Beograd, *Književne novine*, IV 17.
- Stevan Josipović, *Mikelandelova lirika*, Novi Sad, *Letopis Matice srpske*, 6, str. 523-531.
- Ivo Frangeš, *Jedna neorealistička zbirka novela (Domenico Rea)*, Zagreb, *Vjesnik*, 18, i 19. XI.
- Božidar Borko, *Luigi Salvini o naši literaturi*, Ljubljana, *Slovenski poročivalec*, 11. V.
- Petar Skok, *Prilog metodu proučavanja romanizama u hrvatskom ili srpskom jeziku*, Zagreb, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, str. 445-484.
- M. Deanović, I. Frangeš, J. Jernej, *Scrittori italiani*, Zagreb, I-VII.

Mirko Deanović, *Talijansko-hrvatsko-ruski rječnik iz godine 1751*, Zagreb, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, str. 567–611.

Ivo Frangeš, *Tommaseov i Kasandričev deseterac u prijevodima naših narodnih pjesama na talijanski*, ibidem, str. 629–650.

Josip Jernej, *Podrijetlo Jakova Mikalje*, ibidem, str. 613–628.

Vojmir Vinja, *Calque linguistique u hrvatskom jeziku Marka Marulića*, ibidem, str. 547–566.

1952.

Edmondo De Amicis, *Srce (Cuore)*, prev. Mara Kodrić, pogovor Marica Dekleva, Ljubljana, str. 220.

Luigi Capuana, *Bajkar (Il raccontafiabe)*, prev. Roksanda Njeguš, stihove prepjevao St. Vinaver, Beograd, str. 98, ćir., sa slikama.

Luigi Capuana, *U zemlji narandinog cveta. Sicilijanske priče (Nel paese della zagara. Novelle siciliane)*, prev. Nemanja Sjeran, Beograd, str. 117, ćir., sa slikama.

Carlo Lorenzini (Collodi), *Pinocchio (Le avventure di Pinocchio)*, prev. Vjekoslav Kaleb, Zagreb, str. 213, sa slikama.

Francesco Dall'Ongaro, *Njogoševa priča o vjernoj Crnogorki (La sposa montenegrina)*, prev. Franjo Nakić-Vojnović, Cetinje, str. 66.

Cesare Dei, *Popotovanje piščeta Pikca (Il viaggio del pulcino Pip)*, prev. Albert Širok, Ljubljana, str. 101.

Eduardo De Filippo, *Napuljski milijunaši (Napoli milionaria)*, prev. Ive Karlović, predgovor Mirko Perković, Zagreb, str. 145.

Niccolò Machiavelli, *Vladar (Il Principe)*, prev. i pogovor Ivo Frangeš, Zagreb, str. 146.

Stare talijanske pripovetke (Novellino), prev. Pavle Spasić, pogovor Marko Triva, Beograd, str. 98.

Luigi Pirandello, *Trideset novela*, prev. Dubravko Dujšin i drugi, pogovor Ivo Hergešić, Zagreb, str. 338.

Luigi Pirandello, *Vrtnica. Novele (Novelle per un anno, izbor)*, prev. Silvestar Škerl, pogovor B. B., Ljubljana, str. 324.

Vasco Pratolini, *Kronike o siromašnim ljubavnicima (Cronache di poveri amanti)*, prev. i pogovor Ante Velzek, Zagreb, str. 370.

Eros Sequi, *Bilo nas je mnogo (Eravamo in tanti)*, prev. iz rukop. Ivo Frangeš, Zagreb, str. 223.

Ignazio Silone, *Kruh i vino (Pane e vino)*, prev. Vladan Desnica, pogovor Ivo Hergešić, Zagreb, str. 224.

Ignazio Silone, *Hleb i vino (Pane e vino)*, prev. Jugana Košanović, pogovor Gvido Tartalja, Beograd, str. 397, ćir.

Ignazio Silone, *Fontamara (Fontamara)*, prev. Ante Jureša, pogovor N. Č., Sarajevo, str. 221.

Giorgio Vasari, *Životopis Giotta, slikara, kipara i graditelja firentinskoga (Vita di Giotto, pittore, scultore ed architetto fiorentino)*, prev. Branimir Gabričević, priredio Radoslav Putar, Zagreb, str. 73, portr. i 33 table.

Lionello Venturi, *Od Giotta do Chagalla (Come si guarda un quadro)*, prev. Vladan Desnica, Zagreb, str. 240 i tabla.

Elio Vittorini, *Ljudi i neljudi (Uomini e no)*, prev. Branka Marinković, pogovor Eros Sequi, Zagreb, str. 200.

Dante Alighieri, *Dante među oholima u Čistilištu*, prev. Mihovil Kombol, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 333, str. 11.

Carlo Levi, *U oštariji (iz Orologio)*, prev. ?, Rijeka, *Riječki list*, V, 1.

- Giovanni Pascoli, *Aleksandros*, prev. Grga Gamulin, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 2, str. 88-90.
- Luigi Pirandello, *Istina*, prev. Dubravko Dujšin, Zagreb, *Naprijed*, IX, 6.
- Luigi Pirandello, *Jedan dan*, prev. Ivo Hergešić, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 332, str. 7.
- Vasco Pratolini, *Kvart (iz Quartiere)*, prev. P. Šuran, Zagreb, *Naprijed*, IX, 1-2.
- Ignazio Silone, *Slučaj Anine Peči (iz Pane e vino)*, prev. Jugana Stojanović, Beograd, *Žena danas*, 91, str. 94-95.
- Mirko Deanović, *Benvenuto Cellini, predstavnik rinascimenta*, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, V, str. 197-202.
- Ivo Frangeš, *Alfonso Gatto*, Zagreb, *Republika*, 8, str. 54-56.
- Nusret Seferović, *Još jedna knjiga čovječnosti i čovjekoljublja (o Gramsciju)*, Beograd, *Književne novine*, V, 50.
- Franjo Čale, *Machiavelli i Cinquecento*, Zagreb, *Studentski list*, 14. V.
- Ivo Frangeš, *Temelji Manzonijske estetike*, Zagreb, *Pogledi*, 2, str. 87-101.
- Giovanni Ruggeri, *Papini protiv Papinija*, Zagreb, *Republika*, 1, str. 72-74.
- Francesco Jovine, *Polja Sacramenta (Le terre del Sacramento)*, prev. Silvestar Škerl, Ljubljana, str. 326.
- Ignazio Silone, *Fontamara (Fontamara)*, prev. Božo Vodusek, Ljubljana, str. 222.
- Corrado Alvaro, *Cata spava*, prev. Ivo Frangeš, Zagreb, *Novela*, 16, str. 5, s 1 sl.
- Galileo Galilei, *Izbor iz proze*, prev. Ante Velzek, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 9-10, str. 549-553.
- Aldo Palazzeschi, *Grbac (iz Il Palio dei Buffi)*, prev. ?, Zagreb, *Novela*, 9, str. 6-7, s 1 sl.
- Alfredo Panzini, *Zakon (iz Donne, madonne e bimbi)*, prev. ?, Zagreb, *Novela*, 4, str. 2-3.
- Luigi Pirandello, *Savjet*, prev. ?, Zagreb, *Novela*, 5, str. 6-7, 12, 15, s 1 sl.
- Luigi Pirandello, *Diploma (La Patente)*, prev. ?, Zagreb, *Seljačka sloga*, 2, str. 7-8.
- Eros Sequi, *Bijede Egejskog otočja*, prev. Vladan Desnica, Zagreb, *Hrvatsko kolo*, 7-8, str. 408-413.
- Giannina Angelotti, *Plesačica*, prev. ?, Zagreb, *Omladinska riječ*, 20. II 1952, str. 342.
- Neda Falcoher, *Žemlja*, prev. ?, Zagreb, *Omladinska riječ*, 20. II 1952, str. 342.
- Fernanda Regalia Fassy, *Dvije pjesme (Djevojčica i Ploviti)*, prev. Ante Cettineo, Split, *Slobodna Dalmacija*, 29. III 1952.
- Luigi Fiorentini, *Ljudi prohode*, prev. i bilješku napisao Ante Cettineo, Beograd, *Književnost* 11-12, str. 464-469.
- Domenico Rea, *Mrtvačka glava*, prev. i bilješku napisao ?, Split, *Slobodna Dalmacija*, 24. II 1952.
- Ignazio Sione, *Kruh i vino (odlomak iz Pane e vino)*, prev. i bilješku napisao ?, Zagreb, *Ilustrirani vjesnik*, 334, str. 8-9.
- Curzio Malaparte, *Crno roblje (iz La Pelle)*, prev. ?, Zagreb, *Novela*, 1, str. 4-5.
- Sergio Corazzini, *Tugovanje jednog sentimentalnog pjesnika*, prev. Božidar Violčić, Split, *Peristil*, 1, str. 24-25.
- Giuseppe Ungaretti, *Pospanost*, prev. V. B., Split, *Peristil*, 1, str. 21.
- Ivo Frangeš, *O Pirandellovim novelama*, Zagreb, *Krugovi*, 1, str. 57-61.
- Ive Mihovilović, *Slučaj Vittorini*, Zagreb, *Republika*, 1, str. 52-63.
- Risto Tošović, *Vittorinijeva poezija sna*, Beograd, *Književnost*, 12, str. 518-523.
- M. Deanović, I. Frangeš, J. Jernej, *La critica letteraria italiana I-II*, Zagreb, str. 330 i 342.

Mirko Deanović, *Remarques sur le système phonologique de l'istro-roman*, Pariz, *Bulletin de la Société de Linguistique de Paris*, 48, str. 79-83,

Viktor Novak-Petar Skok, *Supetarski kartular*, Zagreb, str. 314 i 31 tabla.

Josip Jernej, *Talijanska gramatika*, I dio, II izd., Zagreb, str. 375.

Bogdan Milanković, *Italijanska gramatika*, Beograd, str. 211.

Halid M. Imamović, *Priručnik za učenje talijanskog jezika*, Sarajevo, str. 72.

1953.

Edmondo De Amicis, *Srce (Cuore)*, prev. Vera Bakotić-Mijušković, Beograd, str. 270, ćir.

Corrado Alvaro, *Svet iz Aspromonta (Gente in Aspromonte)*, prev. Danica Lukić, pogovor E(ros) S(equi), Beograd, str. 214, ćir.

Lodovico Ariosto, *Bijesni Orlando (Orlando furioso)*, prev. Danko Anđelinović, De Sanctisov esej prev. Ivo Frangeš, Zagreb, str. 518, s Doréovim ilustracijama.

Tommaso Campanella, *Grad Sunca (La città del Sole)*, prev. Ante Šepić, pogovor Gajo Petrović, Zagreb, str. 91.

Tommaso Campanella, *Grad Sunca*, prev. s lat. Darinka Grabovac, sa studijom Paula Lafarguea, Beograd, str. 143, ćir.

Ugo Foscolo, *Poslednja pisma Jakopa Ortisa (Le ultime lettere di Jacopo Ortis)*, prev. Svetolik Stefanović, Beograd, str. 152 i tabla s portretom, ćir.

Alessandro Manzoni, *Zaručnici (I Promessi Sposi)*, prev. Jovan Đaja, priredio i pogovor Ivo Frangeš, Zagreb, str. 515 i tabla s portretom.

Leonardo Da Vinci, *Traktat o slikarstvu (Trattato della pittura)*, prev. Vera Bakotić, predgovor Oto Bihalji-Merin, Beograd, str. XIX i 292, sa slikama.

Alberto Moravia, *Konformist (Il conformista)*, prev. Nikša Stipčević, pogovor Eros Sequi, Novi Sad, str. 270.

Aldo Palazzeschi, *Sestre Materassi (Sorelle Materassi)*, prev. Franjo Nakić-Vojnović, pogovor Eros Sequi, Beograd, str. 292, ćir.

Eros Sequi, *Dani na raskršću (I giorni al bivio)*, prev. i pogovor Jure Kaštelan, Zagreb, str. 80.

Ignazio Silone, *Pregršt kupina (Una manciata di more)*, prev. i pogovor Nikola Dumić, Beograd, str. 354.

Giorgio Vasari, *Život Michelangela Bonarrotija (Vita di Michelangelo Bonarroti)*, prev. Ivo Frangeš, priredio Radoslav Putar, Zagreb, str. 207, sa slikama.

Cesare Pavese, *Mjesec i krijesovi (iz La luna e i falò)*, prev. I(vo) F(rangeš), Zagreb, *Krugovi*, 1, str. 38-42.

Francesco Petrarca, *Tri soneta*, prev. Milan Lentić, Beograd, *Književnost*, 1, str. 58-59.

Elio Vittorini, *Roman i poezija*, prev. I(vo) F(rangeš), Zagreb, *Krugovi*, 4, str. 349-360.

Milan Ratković, *Marulićeva »Davidijada« i njegov latinski prijevod Danteova »Pakla«*, Zagreb, *Vjesnik*, 17. V.

Ivo Frangeš, *Moravijina »Mascherata«*, Zagreb, *Vjesnik*, 27. IX.

Ive Mihovilović, *Anatemisan je Cesare Pavese*, Zagreb, *Krugovi*, 1, str. 75-79.

Ivo Frangeš, *Cesare Pavese*, Zagreb, *Vjesnik*, 30. VIII.

Žarko Muljačić, *Iz korespondencije Alberta Fortisa*, Zagreb, *Grada za povijest književnosti hrvatske*, 23, str. 69-140.

Josip Jernej, *Grammatica italiana*, Zagreb, str. 221.

Francesco Petrarca, *Soneti in kancone*, prev. Alojz Gradnik, uvod Stanko Škerlj, Koper, str. XXXIX – 180.

Alessandro Manzoni, *Stup sramote (Storia della colonna infame)*, prev. Miroslav Golik, Zagreb, str. 115, sa sl.

Alberto Moravia, *Ravnodušni ljudi (Gli indifferenti)*, prev. Vera Bakotić-Mijušković, predgovor Roksanda Njeguš, Beograd, str. 302.

Marco Polo, *Milion (Il Milione)*, prev. i pogovor Borivoj Maksimović, Zagreb, str. 222 i 1 karta.

Marco Polo, *Potovanje Marka Pola*, prev. Vladimir Brezovnik, predgovor M. K., Ljubljana, str. 243.

Elio Vittorini, *Pogovori na Siciliji (Conversazione in Sicilia)*, prev. Mara Kodrič, Ljubljana, str. 200.

Luigi Capuana, *Čitanje don Lia*, prev. Momčilo Marić, Beograd, *Pokušaji*, 2/3, str. 23–30.

Salvatore Quasimodo, *Četiri pjesme*, prev. Nikola Milićević, Zagreb, *Krugovi*, 9/10, str. 709–711.

Salvatore Quasimodo, *Tri pjesme*, prev. Ante Cettineo, Beograd, *Književnost*, 4, str. 301–302.

Elio Vittorini, *Grožđe doneto iz davalje doline*, prev. Momčilo Marić, Beograd, *Pokušaji*, 1, str. 36–38.

Ivo Frangeš, *Andelinovičev prijevod Ariostova »Orlando Furioso«*, Zagreb, *Republika*, 6, str. 506–512.

Mladen Stary, *Campanellizam*, Zagreb, *Krugovi*, 7, str. 530–540.

Jure Kaštelan, *Tema i individualni pjesnički izraz (Lerbergbe – D'Annunzio – Ujević)*, Zagreb, *Republika*, 5, str. 434.

M. P., *Aldo Palazzeschi, »Sorelle Materassi«*, Beograd, *Književnost*, 2, str. 166–168.

Nikša Stipčević, *Luigi Pirandello, pripovedač*, Beograd, *Pokušaji*, 1, str. 7–24.

Ferdinando Virdia, *Dva pokoljenja talijanskih pripovjedača*, prev. Jakša Bužančić, Zagreb, *Krugovi* 9/10, str. 722–735.

Ivo Frangeš, *Još jedan Tommaseov prijevod naše narodne pjesme*, Zagreb, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, str. 219–225.

Ivo Frangeš, *Appunti sullo stile libero indiretto nella »Mascherata« di Alberto Moravia*, Firenze, *Lingua Nostra*, XV, str. 86–89.

Bernard Stulli, *Talijanska historiografija i jadranski iredentizam*, Zagreb, *Historijski zbornik*, VII, str. 215–224.

Mirko Deanović, *Avviamento allo studio del dialetto di Rovigno d'Istria*, Zagreb, str. 126.

Mirko Deanović, *Što je istroromanski govor*, Zagreb, *Republika*, 2–3, str. 243–247.

Josip Jernej, *Talijanska gramatika*, II dio, Zagreb, str. 376.

Vojmir Vinja, *O nekim oblicima romansko-slavenskog jezičnog miješanja*, Zagreb, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, str. 199–208.

Bogdan Milanković, *O funkcijama i upotrebi francuskog i italijanskog člana*, Sarajevo, *Radovi* II, str. 85–110.

Dante Alighieri, *Čistilište (Purgatorio)*, prev. Mihovil Kombol, Zagreb, str. 274, s Botticellijevim ilustracijama.

Francesco Jovine, *Zemlje Svetog Sakramenta (Le terre del Sacramento)*, prev. Jerka Belan, pogovor Eros Sequi, Sarajevo, str. 253.

- Francesco De Sanctis, *Povijest talijanske književnosti (Storia della letteratura italiana)*, prev., pogovor i bilješke Ivo Frangeš, Zagreb, str. 747.
- Mirko Deanović, *Ime Croato u talijanskom jeziku*, Zagreb, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, III, str. 167-176.
- Ivo Frangeš, *Najnoviji Pratorinijev roman*, Zagreb, *Republika*, 10, str. 822-824.
- Ivo Frangeš, *Polemike oko Pratorinija*, Zagreb, *Vjesnik*, 4. XI.
- Ivo Frangeš, *Kombolov prijevod Danteova »Čistilišta«*, Zagreb, *Vjesnik*, 7. X.
- Frano Čale, *De Sanctis: Povijest talijanske književnosti*, Zagreb, *Vjesnik*, 26. VI.
- Frano Čale, *Carlo Goldoni i talijanska gostovanja u Zagrebu*, Zagreb, *Vjesnik*, 13. IX.
- Frano Čale, *Čisti teatar. »Sluga dvaju gospodara« C. Goldonija u izvedbi »Piccolo teatro« iz Milana*, Zagreb, *Vjesnik*, 15. IX.
- Frano Čale, *Čovjek renesanse*, Zagreb, *Radio u školi*, 2, str. 101-102.
- Frano Čale, *San i stvarnost u poeziji Giacoma Leopardija*, Zagreb, *Radio u školi*, 3, str. 84-87.
- Mate Zorić, *Svijet renesanse u poeziji Lodovica Ariosta*, Zagreb, *Radio u školi*, 3, str. 80-82.
- Joja Ricov, *Poezija i život Quasimoda*, Zagreb, *Vjesnik u srijedu*, 15. VI.
- Fedor Svoboda, *Guido Gozzano i njegovo vrijeme*, Beograd, *Pokušaji*, 4, str. 5-21.
- Dubrāvka Luković, *Jezik Giovanni Verge*, Beograd, *Pokušaji*, 4, str. 21-23.
- Erio Franki, *O nekim vidovima književne kritike Benedeta Kročea*, Beograd, *Književnost*, 1-2, str. 47-58.
- Dragoljub Pavlović, *Iz književne i kulturne istorije Dubrovnika*, Sarajevo, str. 181 (poglavlja »Melodrama i počeci opere u starom Dubrovniku« i »Marinizam u ljubavnoj lirici Ivana Bunića«).
- Mirko Deanović, *Nomi di piante nell'istrioto*, Firenze, *Archivio glottologico italiano*, 39, str. 188-205.
- Mirko Deanović, *Dante e i Croati*, Firenze, *Il Ponte*, XI, str. 1424-1430.
- Mihovil Kombol, *Italia e Jugoslavia nella letteratura*, ibid., str. 1405-1412.
- Vojmir Vinja, *Neke etimološke i semantičke bilješke*, Zagreb, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, str. 141-152.